

Näringslivsarkiv i Norrland – förstudie etablering och utformning av fotoklimatarkiv

Delrapport av steg 1, 12 juni 2008,

*reviderad i enlighet med diskussion med arbetsgrupp Härnösand 12 juni
samt utifrån efterföljande e-postkontakt med arbetsgruppen*

Birgitta Losman Konsult/080630
blkonsult@kenfix.se
telefon 0708-29 03 14

Innehåll

<u>UPPDRAGET</u>	3
<u>MODIFIERING AV UPPDRAGET</u>	4
<u>RESULTAT – DELRAPPORT JUNI 2008</u>	6
<u>METOD</u>	6
<u>BAKGRUND</u>	6
<i>Drivkrafter för bevarande</i>	6
<i>Avgränsning av begreppet fotografiskt material</i>	7
<i>Typer av klimatiserade utrymmen</i>	10
<i>Leverantörer av klimatarkiv på den svenska marknaden</i>	11
<u>REDOVISNING GENTEMOT UPPSTÄLLDA MÅL</u>	12
<u>MÅL 0: VISION, MÅL OCH MÅLGRUPP</u>	12
<u>MÅL 2A: MARKNADSMÄSSIGA ASPEKTER – INTRESSE</u>	12
<u>FRÅGEFORMULÄR (FÖRSLAG)</u>	14
<u>IDENTIFIERAD MÅLGRUPP (MEDLEMMAR OCH DEPONENTER HOS NIN) SAMT STRATEGISKT UTVALDA ORGANISATIONER, STEG 1 FÖRSTUDIE FOTOKLIMATARKIV:</u>	15
<u>MÅL 3A: EKONOMI - PRELIMINÄR OFFERT</u>	16
<u>MÅL 4: CENTRALA ELLER LOKALA KLIMATARKIV</u>	16
<u>MÅL 5: BYGGNADSTEKNISKA KRAV OCH KONSTRUKTIONER</u>	16
<u>FORTSATT UTREDNINGSPROCESS</u>	18
<u>DELRAPPORTERING OCH FORTSATT DISKUSSION 12 JUNI</u>	18
<u>ÖVERVÄGANDEN INFÖR STEG 2</u>	19
<u>KÄLLOR</u>	21

Uppdraget

Näringslivsarkiv i Norrland har gett Birgitta Losman Konsult i uppdrag att under april-november 2008 genomföra ett första steg i en utredning. Detta för att ge Näringslivsarkiv i Norrland underlag för att se om det finns tillräckligt intresse för att satsa på investering i ett klimatarkiv för fotografiskt material.

Näringslivsarkiv i Norrland har utsett en arbetsgrupp som håller kontakten med Birgitta Losman. I arbetsgruppen ingår: Daniel Nordin (Näringslivsarkiv i Norrland), Håkan Wirström (Bildhotellet AB), Kjell-Åke Hermansson (SCA) samt Jan Lövgren (SCA).

Vid möte mellan projektgrupp och Birgitta Losman den 1 april 2008 beslutades att genomföra utredningen i två steg. Steg 1 omfattar inledande analys och sondering av intresse för frågan inom utvald målgrupp.

Målen för förstudien i sin helhet enligt protokoll från arbetsgruppen 13 mars 2008:

	<i>Fördelning steg 1 och steg 2 (förslag)</i>
1. Föreslå huvudman för Fotoklimatarkiv	2
2. Marknadsmässiga aspekter	1(nov08), 2
3. Ekonomi	1(nov08), 2
4. Aspekter och alternativ till centralt placerat Fotoklimatarkiv	1
5. Byggnadstekniska krav och konstruktioner	1,2
6. Hitta samverkansformer med universitet och högskolor, arkiv och muséer	2

Modifiering av uppdraget

Målen för förstudien i sin helhet, min tolkning av uppdraget och plan för rapportering:

	Tidplan för rapportering
0. Formulera vision, mål och målgrupp för Fotoklimatarkiv	steg 1 juni 08
1. Föreslå huvudman för Fotoklimatarkiv a) ägare b) drift	steg 2
2. Marknadsmässiga aspekter a) intresse b) betalningsvilja för tjänster/vilja att investera	steg 1 nov 08 steg 2 juni 09
3. Ekonomi a) preliminär offert b) ekonomisk kalkyl	steg 1 nov 08 steg 2 ¹
4. Aspekter och alternativ till centralt placerat Fotoklimatarkiv	steg 1 juni 08
5. Byggnadstekniska krav och konstruktioner	steg 1 juni 08, 2 ²
6. Hitta samverkansformer med universitet och högskolor, arkiv och muséer	steg 2

Den förfrågan jag som konsult fick var att genomföra en marknadsundersökning för att ge underlag för eventuell investering i ett klimatarkiv. 6 mål sattes av en arbetsgrupp (se föregående sida). Tre av dessa mål har jag valt att precisera i del a respektive del b.

Grundläggande *problemformulering, vision för projektet och mål för fotoklimatarkivet* fanns inte på ett tydligt sätt formulerat i uppdraget. Även om frestelsen att "köra igång snabbt" kan upplevas som stark, har jag valt att lägga en hel del tid på att formulera, analysera och strukturera det problem som projektet syftar att lösa. Bedömningen är att detta dels varit nödvändigt för att kunna undersöka intresset för fotoklimatarkivet hos målgruppen, dels reducerar ett sådant förfarande risken för att fel beslut fattas efter avslutad utredning. Detta arbete har jag formulerat som mål 0 (se ovan).

De målformuleringar som arbetsgruppen har satt upp är relativt omfattande och inte preciserade. Som nämnts ovan har tre av målen därför preciserats i en a-del och en b-del. För att kunna hantera målen har jag valt att i undersökningens steg 1 helt utesluta punkt 1 och 6 samt 2b och 3b.

Fokus i steg 1 ligger på punkt 2a *undersökning av intresse*. Detta är detta som är huvudsyftet med arbetet under hösten 2008. Punkterna 4-5 har jag sökt översiktlig bakgrundsinformation om, för att göra det möjligt att genomföra undersökning av mål 2a. Punkt 3a bedöms kunna uppfyllas nov 08 under förutsättning att jag tillsammans med projektgruppen preciserar en specifikation med krav och önskemål så att förfrågningar till leverantörer kan göras.

¹ Före slutligt beslut om investering krävs mer preciserade kalkyler (3b). Detta uppfattar jag ligger utanför mitt utredningsuppdrag. Ett sådant uppdrag läggs lämpligen på de tilltänkta huvudmännen.

² För detaljerad utredning om byggnadstekniska krav och konstruktioner kan specialkompetens behöva anlitas. Vissa uppgifter kan erhållas med hjälp av leverantörer som är intresserade av att leverera, men eventuellt krävs externt teknisk konsult.

Tidplan steg 1

- 1 april inledande möte med arbetsgrupp, Sundsvall
  - maj-juni arbete med tolkning av uppdraget och inledande arbete med steg 1
  - 12 juni delrapportering till arbetsgrupp, Härnösand
  - 12-30 juni färdigställande av delrapport utifrån resultat av mötet 12 juni
  - 5 sept kl 10.00 telefonmöte om specifikation med tekniska krav och önskemål
  - 27 augusti – 5 november intervjuer, bearbetning och analys, sammanställning
  - 11 november alt 25 november rapportering till Näringslivsarkiv i Norrlands styrelse och överlämnade rapport del 1, Härnösand
- Arbetsgruppen avgör vilken av dessa datum som är lämplig för rapportering.*

Resultat – delrapport juni 2008

Uppdraget är mer omfattande än vad som kunde tyckas i det första inledande skedet. Behovet av precisering är stort.

Metod

Arbetet hittills har genomförts genom intervjuer och e-postkontakt med nyckelpersoner som arbetar med liknande frågeställningar samt sökningar på Internet. Rapporter inom ämnesområdet har studerats. Därutöver har ett studiebesök vid nyligen uppfört klimatarkiv genomförts. Under hösten 2008 planeras intervjuer med den i delrapporten identifierade målgruppen.

Bakgrund

Detta avsnitt beskriver två grundläggande aspekter för uppdraget, nämligen drivkrafterna för att bevara fotografiskt material samt definition av fotografiskt material. Därutöver berörs begreppen klimatutrymmen och klimatarkiv samt leverantörer på marknaden.

Drivkrafter för bevarande

De som driver företag har dels kommersiella, dels ideella skäl att bevara företagets historia. Rent juridiskt har företag i många fall inte krav på bevarande och tillhandahållande av fotografiskt material på lång sikt. Bokföringslagens krav på 10 års bevarande är norm för många företags arkivhållning. I andra sammanhang har representanter för organisationer/företag upprepade gånger beklagat att arkivlagen inte omfattar enskilda arkiv, vilket tenderar att försvåra finansiering, bevarande och tillhandahållande av arkivmaterial inom denna sektor.

För de företag som köps upp av utländska bolag finns risk att intresset för att bevara regional historisk koppling faller bort. Samtidigt är det kommersiella intresset av att bevara och tillgängliggöra företags historia ofta starkt. Bildhotellet i Sundsvall serverar exempelvis företaget SAS när det gäller att tillhandahålla ritningar och bilder på flygplan, en tjänst som SAS köper av Bildhotellet. Det kan därmed finnas intresse från företag för att delfinansiera ett klimatarkiv, utifrån motivet att historisk förankring är en del i varumärkesbygge.

Enligt en tidigare genomförd studie kan tre tydliga intressegrupper urskiljas när det gäller näringslivsarkiv: *näringslivet*, *forskningen* och *staten*. Därutöver kan *kommuner* ses som en intressegrupp utifrån kopplingar till PR-intresse. Den intressent som mest använder sig av material från näringslivsarkiven – forskarna – står normalt inte för någon finansiering.³ Förfrågningar från forskare till Näringslivsarkiv i Norrland om digitala ökar.

Ett grundantagande i denna undersökning är att offentlig sektor bör ta åtminstone ett delansvar för att trygga långsiktigt bevarande av material, men att företag och organisationer med olika intressen i att bevara och tillhandahålla fotografiskt arkivmaterial också bör kunna ta ett delansvar.

Sammanfattningsvis har företag som väljer att satsa på långsiktigt bevarande, främst två skäl till detta:

- för att bevara kulturarvet, dvs. med ideell utgångspunkt
- som led i varumärkesbygge, dvs. med kommersiell utgångspunkt

---

³ Lena Bohlander, Fristående näringslivsarkiv, i Arkivverksamhetens institutionalisering, Arkiv- och informationsvetenskap vid Mithögskolan, rapport nr 5, 2000.

Avgränsning av begreppet fotografiskt material

Det arkivmaterial som förstudien utgår ifrån är fotografiska bilder. Med fotografiska bilder menas bilder som tagits av en kamera. Olika typer av fotografiska bilder har förekommit under årens lopp från 1850-talet till idag. 1839 patenterades tekniken för fotografering. Genom åren har den fotografiska tekniken ständigt förändrats och även den kemiska sammansättningen av filmerna. I huvudsak kan man grovt dela upp materialet så här:

Äldre material före 1910-talet

Ett fåtal bilder finns från denna tid. Detta material är inte särskilt omfattande och finns hos få aktörer. När det gäller möjliga kunder i ett fotoklimatarkiv är detta inte något väsentligt underlag. Däremot är det kulturhistoriska värdet stort. Samtliga bilder bör bevaras och kräver specialhantering.

Foto på film

- Glasnegativ från 1860 –talet till sent 1900-tal. Sköra bilder som lätt går sönder, men stabila rent kemiskt.
- Nitrat-film: 1920 – 1950. Är ett vanskligt filmmaterial och avger giftiga nitrösa gaser som både skadar andra typer av bilder och människor.
- Acetat-filmer (Diacetat) 1950 – 1970 –talen är uppbyggda av ättiksyra som med tiden övergår i gasform. En gas som är sur och skadar annat bild- och filmmaterial.
- Nyare sorters acetat-film från 1970-talet till idag. En stabil film med bra arkivbeständiga egenskaper, så vitt man känner till idag.

Fotokopior på papper

Bland de tidigaste fotokopiorna som idag är vanligast förekommande är albumin-bilder, från 1860-tal till 1920-tal. Albuminet används som bindemedel och bärare av ljuskänsligt ämne på pappret.

Därefter innehåller fotokopior bindemedel som är mindre känslig än albumin-bilderna. Från 1970-talet finns främst fotokopior med en blandning av plast och papper.

Färgfoto

En vanlig färgfilm (dia eller negativ) och färgkopia är uppbyggd på liknande sätt som motsvarande svartvita, men med tre skikt av svartvita ljuskänsliga lager. Mellan varje skikt har man placerat ett färgfilter som släpper igenom olika färger i ljuset. Det är filtren som gör att färgbilderna lätt bleknar eller ändrar färg och gör att bilderna blir förstörda utifrån sitt ursprungliga utseende.

Det är optimalt att inte blanda ovan nämnda fotografiska material i ett utrymme med ett klimat. Man bör av fysiska och kemiska skäl skilja materialen från varandra, samtidigt som man arkivmässigt måste hålla samman motiven och vad bilderna föreställer, dvs bevara bildernas kontextuella sammanhang.

Det betyder också att ett klimatarkiv för fotografiska bilder måste byggas upp med flera rum, vart och ett med sitt speciella klimat. I huvudsak kan man tänka sig följande typer av klimat, med hänsyn till luftfuktighet, temperatur och ljus (som alltid ska vara mörker, när man inte är där):

1. Nitrat-filmer i eget rum med god ventilation, 2-5 plusgrader 30-40% rel fuktighet.
2. Acetat-filmer i eget rum med god ventilation, 2-5 plusgrader, 30-40% rel fuktighet
3. Nyare sorters acetat-film i eget rum, 2-5 plusgrader, 30-40% rel fuktighet
4. Färgfilmer bör förvaras i eget utrymme med mycket låg temperatur 20 minusgrader, här bör olika alternativ utredas eftersom det finns forskning på området.

5. Fotokopior på papper i svartvitt förvaras i rum med cirka 15 plusgrader och 30-40% rel fuktighet.
6. Fotokopior på papper i färg förvaras i rum med med liknande klimat som för 4. Färgfilmer.
7. Övriga utrymmen i klimatarkivet är Aklimatiseringsrum, när man tar ut foton ur ett annat rum samt utrymme för förberedelser innan bilderna läggs i arkivet.

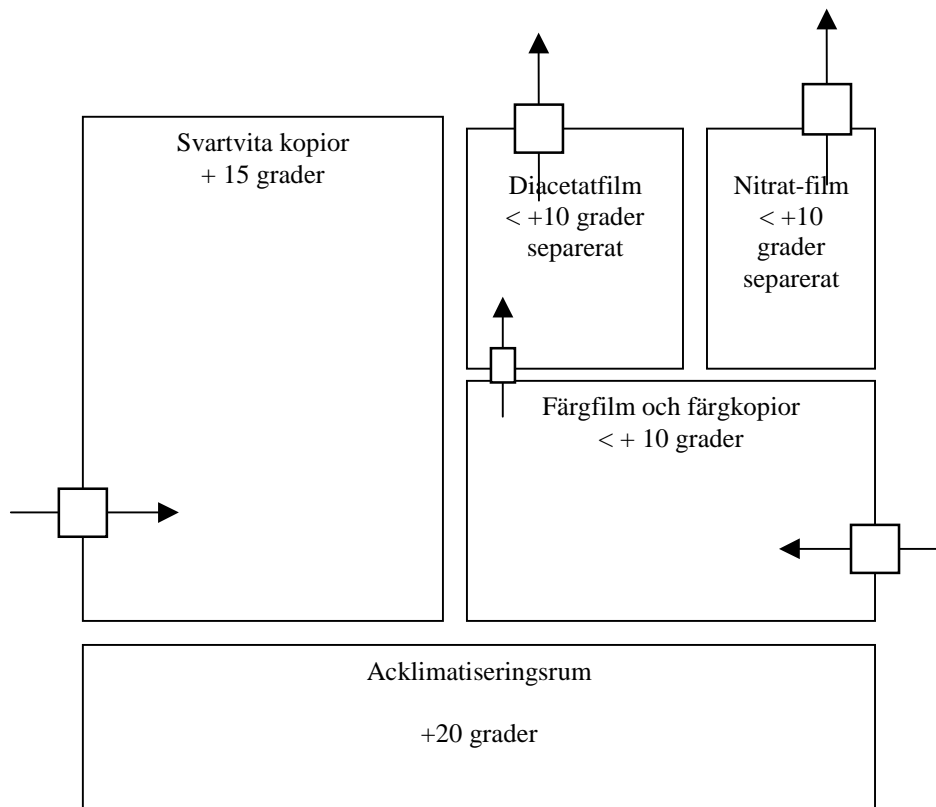
Ett fotoklimatarkiv av den typ som vår målgrupp är i behov av består sammanfattningsvis av flera olika utrymmen med olika klimat. Utmaningen blir att man ska hålla ordning på arkivordningen och se till att materialets kontext bibehålls.

Genomgången ovan bygger på en ideal bild, utan "kompromisser" utifrån ekonomiska ramar. Arbetsgruppen funderar fram till 5 sept 2008 på om leverantörer ska ombes lämna kostnadsförslag på detta ideala tillstånd eller utifrån en specifikation som modifierats utifrån behov av att minska kostnaderna. Ett alternativ kan vara att begära in två alternativa förslag.

En kraftig förenkling av ett klimatstyrt utrymme skulle kunna se ut enligt följande:

Svartvit fotografiskt material		Fotografiskt material i färg	
Negativ film	< +10 grader	Färgfilm, dia o negativ	< +10 grader
Fotokopior	+ 15 grader	Fotokopior	< +10 grader

Nedan återfinns en skiss på hur ett förenklat klimatarkiv skulle kunna vara uppbyggt.

Ventilation: X m³/timme

← □ → Anger luftflöden

Digitala bilder

Projektgruppen för studien har den 12 juni gjort bedömningen att digitala bilder ska inkluderas i projektet fotoklimatarkiv. Detta ses som självklart med tanke på att många bilder skannas. Behovet av säker och tillgänglig hantering av digitala bilder är stort hos många företag och organisationer, vilket kan stärka intresset att använda fotoklimatarkivets tjänster. Metoder för långtidslagring bör diskuteras, såsom serverlösningar eller lagring på CD, osv.

Efter mötet 12 juni har Håkan Wirström tillfört synpunkten att frågan om konvertering från digital bild till analog kan behöva väckas. Detta då han bedömer att arkivering av digitala bilder är dyrare än arkivering i klimatstyrda utrymmen samt att det finns risk för överskattning av digital långtidslagring. Kostnaden för digital lagring bör ställas mot att en gång konvertera digitala bilder till fotografiska. *Denna fråga bör diskuteras vid arbetsgruppens nästa möte.*

Region- och stadsarkivet Göteborg definierar elektroniska dokument som "dokument och dokumentbilagor som har skapats elektroniskt, både textdokument och dokument med grafiskt innehåll, inskannade dokument (dokumentbilder), digitala bilder, både stillbilder och rörliga bilder, och digitala bilder med strukturerad metadata⁴." (*Digital Långtidslagring av ADB-upptagningar*, Region- och stadsarkivet Göteborg, 2005, bilaga 1 sidan 39)

Region- och stadsarkivet Göteborg är en av de arkivinstitutioner som har kommit längst med att i praktiken arbeta med digital långtidslagring. Om arbetsgruppen beslutar att digitala bilder ska inrymmas i projektet bör därför Region- och stadsarkivets erfarenheter beaktas. Region- och stadsarkivet Göteborg har efter förfrågan ställt sig positiva till att vara "bollplank" i förstudien.

(Sammanställningen ovan bygger där annat inte anges på uppgifter från Håkan Wirström, Bildhotellet AB)

---

⁴ Metainformation – eller metadata – omnämns i bland annat Bodin m fl Dokumenthantering i företag och organisationer s 16: "En integrerad IT-lösning för ett visst verksamhetsområde innehåller inte bara lagret av producerad information, den kan även innehålla den *metainformation* (information om information) som är nödvändig för att informationen skall kunna tolkas på rätt sätt."

Typer av klimatiserade utrymmen

Ofta används begreppet "klimatarkiv" eller "klimatrum" i dagligt tal. Med detta kan avses en mängd olika förutsättningar exempelvis vad gäller fukt, temperatur och standard. En term som också används är "konstantrum". I de kommande intervjuerna är behovet stort när det gäller att vara tydlig så att respondenten förstår vad som avses med frågorna.

Det finns en mängd olika beteckningar med varierande utförande och prestanda. Det finns begrepp som klimatkammare, klimatskåp, konstantrum och kylkammare. På engelska finns begrepp som controlled environmental rooms och climate chambers.

- *Klimatkammare* kan beskrivas som ett klimatiserat utrymme av storlek rum (walk-in room)
- *Klimatskåp* är icke-fast utrustning som lätt kan flyttas eller avyttras efter behov och är inte förenade med särskilt stora kostnader.
- *Kylrum* är specialutrymmen, men inte tillräckligt avancerade för de behov som ska täckas i Näringslivsarkiv i Norrlands ambition. Vilken kylfirma som helst kan bygga och serva denna typ av rum.
- *Konstantrum* är rum där temperaturen kan hållas konstant, men temperaturen till skillnad från i kylrum regleras även inom områden med högre temperatur än kyla.

(Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), "Forskning och klimatiserade utrymmen", 2001)

Kylrum bedöms inte vara tillräckligt avancerade för de behov Näringslivsarkiv i Norrland har. Klimatskåp skulle däremot kunna vara ett alternativ vid mindre volymer. Klimatkammare (klimatrum) samt konstantrum är definitivt intressant när det gäller bevarande av fotografiskt material.

Tekniken för att bygga klimatarkiv baseras på att förflytta (cirkulera) luften så mycket som krävs för att kunna motverka de temperatur- och fuktighetsstörningar som ger avvikelser från det önskade klimatet. Luftcirkulationen är därför förutsättningen för att kunna reglera klimatet med precision. Lufttemperaturen är en spegel av luftens värmeinnehåll. Luftfuktigheten regleras normalt som relativ luftfuktighet. Ju högre temperatur desto mer vattenånga. Relativ luftfuktighet är relationen mellan hur mycket fukt det är i luften och hur mycket det kan vara, uttryckt i procent. Variation i lufttemperatur ger variation i relativ luftfuktighet. Därmed kan inte luftfuktighet regleras bättre än vad reglering av lufttemperatur tillåter. Vid låg lufttemperaturer utan reglering av luftfuktighet kan man få oönskad kondensering av vattenånga. (Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), "Forskning och klimatiserade utrymmen", 2001)

Leverantörer av klimatarkiv på den svenska marknaden

Vid sökning på Internet ges ett antal träffar på företag som levererar olika typer av kylanläggningar. Av dessa finns ett företag som levererar totallösningar för arkiv från planering, byggnation till färdig anläggning utan driftsstörningar. Leverantören är LabRum Klimat, www.labrum.se/index.php?dm=lrK

Region- och stadsarkivet har nyligen byggt ett klimatrum i den nybyggda arkivbyggnaden i Vänersborg. Arkivbyggnaden är byggd i passivhusstandard och energiförsörjning är ordnad med bergvärme. LabRum Klimat levererar klimatarkivet.

"Vi har inget speciellt avtal med Labrum ang driften. Hittills har deras klimatrum inte krävt någon service förutom byte av filter. Man bör ha ett avtal med en firma som servar kylanläggningar så att man kan få snabb hjälp om kylaggregatet skulle haverera. I övrigt finns inte så mycket som kan gå sönder. Tänk på att Labrum har byggt ett stort antal konstantrum och vet precis hur man skall göra för att det skall fungera utan driftstörningar. Låter man en konsult beskriva ett konstantrum för att sedan låta en ventilationsfirma bygga rummet då blir det garanterat en dålig lösning." (Bo Thalén, Region- och stadsarkivet Göteborg)

Företaget CTS Climate Test Systems AB (www.cts.se) levererar klimatskåp och "walk-in" klimatrum i form av moduler som ställs i rum med tillräcklig bärighet. Det kan vara intressant att undersöka deras klimatrum som alternativ, beroende på krav på storlek. CTS tekniska lösningar skulle kunna vara ett komplement till LabRums produkter, exempelvis vid krav på mycket låg temperatur.

"CTS klimatrum anpassas helt efter kundens önskemål och behov. Små och medelstora klimatrum byggs, om kunden så önskar, i "compact design" där maskinenhet och rum integreras på en bärande ram och levereras i sin helhet direkt till kund. Storlekarna varierar från någon kubik till klimatrum stora nog för lastbilar.

CTS klimatrum byggs upp av olika moduler med isolering av polyurethan och/eller mineralull. Vid höga temperaturer och luft- fuktigheter hel-svetsar vi den rostfria innerkammaren så att ångtrycket ej kan tränga ut vatten till isoleringen och fördärva kammaren.

Speciella utföranden:

- platsbyggnationer anpassade till kundens lokaler
- compact design för leverans i ett stycke
- containerutföranden för utomhusbruk
- klimatrum med extrema klimatvariationer
- ångtät, svetsad innerkammare i rostfritt stål
- indirekt temperatursystem för extra noggrann befuktning
- dörrar, och fönster för ex.vis airbag provning
- utföranden med solsimulering, saltspray eller vibration"

(källa: www.cts.se)

Tänkbara konkurrenter till LabRum Klimat har sökts eftersom det är lämpligt av konkurrens- och kvalitetsskäl att begära in prisuppgift från flera leverantörer. Kebo Lab på Chalmers. Advice samt lab är tänkbara leverantörer som bör undersökas inför höstens arbete med prisförfrågan.

Rekommendationen till arbetsgruppen är att göra en förfrågan om prisuppgift utifrån dels ett kraftigt förenklat alternativ, dels ett ur teknisk synpunkt "optimalt" klimatarkiv.

Redovisning gentemot uppställda mål

Mål 0: Vision, mål och målgrupp

Vision (förslag):

Näringslivsarkiv i Norrland har en vision om att kunna erbjuda bevarande av den kulturskatt som företagens fotografiska material utgör.

Mål för projektet fotoklimatarkiv (förslag):

Vi vill i samverkan med universitet, offentlig sektor och företag skapa ett klimatarkiv med verksamhet som stimulerar till nyfikenhet, affärsnytta och forskning med utgångspunkt i unikt fotografiskt material.

Vår målsättning är att Näringslivsarkiv i Norrland, eller annan lämplig huvudman, etablerar ett klimatarkiv, dit företag och organisationer ska kunna lämna bildmaterial för trygg och säker förvaring samt för bearbetning i syfte att tillgängliggöra.

Målgrupp (förslag):

Den primära målgruppen är företag och organisationer som inte ryms inom arkivlagens bestämmelser, då det är framförallt dessa arkiv som riskerar att gå förlorade utan långsiktigt engagemang. Vi ställer oss också positiva till möjligheterna att ta emot material från offentlig sektor och ser gärna samverkan med offentliga arkivinstitutioner, muséer samt universitet/högskolor.

Mål 2a: Marknadsmässiga aspekter – intresse

Undersökningsplan (förslag):

Undersökningens förutsättningar och syfte

Undersökningens primära syfte är att i form av en förstudie undersöka förutsättningarna för en eventuell investering i ett klimatarkiv i Västernorrland.

Det problem som identifierats och som projektägarna vill lösa är att fotografiskt material hos organisationer och företag, som ligger utanför arkivlagens krav på bevarande, riskerar att gå förlorat om inte ett professionellt omhändertagande sker.

En marknadsundersökning görs för att få svar på ett antal frågor, men också för att övertyga berörda aktörer om att detta är viktigt och nödvändigt. Ett genomgående tema i undersökningen är att det finns både ideella och kommersiella motiv för bevarande av fotografiskt material. Vår bedömning är dock att de ideella motiven överväger, vilket i sin tur medför att vi bedömer att det finns behov av offentlig delfinansiering om intresse finns för etablering av ett klimatarkiv.

Avgränsningar

Fotografiskt bildmaterial enligt avgränsning i tidigare avsnitt i rapporten. En öppen fråga om digitalt material läggs till i slutet av de intervjuer som görs.

Bildägare är inte automatiskt samma sak som *bildanvändare*. Denna undersökning avgränsas främst till att ta reda på intresset hos bildägare för att deponera och tillhandahålla bilder.

Geografiska avgränsningar görs genom att organisationer/företag inom Näringslivsarkiv i Norrlands upptagningsområde undersöks. Det finns dock inte några direktiv om geografiska begränsningar från arbetsgruppen och inget hindrar att projektet i förlängningen utökas till andra geografiska områden i Sverige.

Giltighet/tillförlitlighet

Att i förväg testa kunders reaktion på ett pris är inte enkelt eftersom giltigheten i de svar som ges i en intervjusituation är begränsad. Det är först vid den formella frågan om att köpa en vara eller tjänst som vi vet hur reaktionen i praktiken blir. Denna första steg av undersökningen syftar framförallt att undersöka *intresse för bevarande av fotografiskt material* inom den identifierade målgruppen. Resultatet bedöms därmed inte kunna vara tillräcklig grund för att fatta beslut om investeringar utifrån betalningsvilja hos dem som vill använda ett fotoklimatarkiv. För detta krävs kompletterande studier av betalningsvilja samt att bland annat huvudmannaskapsfrågan utreds.

Urval

Målpopulationen är i föreliggande undersökning stor. En stor del av Sveriges företag/organisationer, liksom en del offentliga myndigheter skulle kunna ingå. I undersökningen görs ett bedömningsurval utifrån att de företag/organisationer som är medlemmar och/eller deponenter hos Näringslivsarkiv i Norrland bedöms som särskilt intressanta att intervjua. Motivet för detta är att intresset för bevarande av fotografiskt material bedöms vara större hos de företag/organisationer som generellt visat intresse för långsiktigt bevarande av arkivhandlingar. Det bör dock betonas att det är fullt möjligt att potentiella intressenter finns även utanför den identifierade målgruppen.

Arbetsgruppen beslutade 12 juni att Daniel Nordin hjälper till att avgränsa målgruppen som intervjuas utifrån kriteriet "liten aktör med litet arkiv som bedöms vara av ringa ekonomisk betydelse för investering i klimatarkiv". Intervjuerna bör hållas relativt korta och ske per telefon. När det gäller person/befattning utgår undersökningen från de kontaktpersoner som finns i Näringslivsarkiv i Norrlands register.

Som strategiskt komplement intervjuas:

- Landsarkivet i Härnösand i egenskap av statlig myndighet i länet när det gäller arkivfrågor: landsarkivarie Carina Strömberg (även ledamot Näringslivsarkiv i Norrlands styrelse)
- Mittuniversitetet, Institutionen för humaniora, som bland annat erbjuder utbildning inom historia upp till forskarnivå: Jan Samuelsson, docent i historia, ledamot i Grundutbildningsrådet, studierektor i historia och ledamot i institutionsstyrelsen vid institutionen för humaniora. Jan Samuelsson är även involverad i Mittuniversitetets arkiv- och informationsvetenskapliga grundutbildning.
- Mittuniversitetet, representanter för institutionen för informationsteknologi och medier, avdelningen för arkiv- och informationsvetenskap: Anneli Sundkvist (även ledamot Näringslivsarkiv i Norrlands styrelse)
- Föreningen Företagarna (på riksnivå)

Totalt innebär detta att 25 intervjuer beräknas genomföras hösten 2008.

Metod

Undersökningen ska ha en kvalitativ ansats. Datainsamlande genom telefonintervju som bygger på personlig kontakt och öppna frågor i ett på förhand bestämt formulär (se nedan).

Telefonintervjuerna kommer att äga rum under september och oktober dagtid. Om den första kontakten inte ger resultat (personen frånvarande eller inte vill svara) görs ytterligare en påringning efter 2-3 veckor. Om svar fortfarande saknas betraktas detta som bortfall.

Frågeformulär (förslag):

Företag/organisation:

Datum uppringning 1:

Datum uppringning 2:

Namn på kontakt:

Övrig notering:

Inledning:

Jag heter .... och ringer på uppdrag av Näringslivsarkiv i Norrland. Vi undersöker intresset hos företag och organisationer i Norrland när det gäller att bevara och använda fotografiskt material. Det kan vara både äldre och yngre fotografiskt material och vara exempelvis fotografier eller ritningar. I förlängningen kan det bli aktuellt också med digital bildlagring. Beskrivning av vision och mål enligt projektplanen.

Jag skulle vilja ställa några korta frågor kring detta och undrar om jag har kommit till rätt person på företaget/organisationen.

1. Respondentens befattning och arbetsuppgifter när det gäller arkivmaterial
2. Har ni fotografiskt material?
3. Vilken typ av material i så fall?
4. Är det viktigt för er att bevara fotografiskt material?
5. Varför (varför inte)?
6. En del företag/organisationer bevarar och tillhandahåller själva fotografiskt material medan en del vill ha extern hjälp med detta. Skulle ni vara intresserade av extern hjälp med fotografiskt material under förutsättning att priset upplevs som rimligt?
7. Jag har beskrivit vår vision för det här projektet. Har ni förslag på *andra* lämpliga sätt att lösa ert företags/er organisations behov av lagring/tillhandahållande av fotografiskt material?
8. Detta projekt omfattar även digital bildhantering. Är det intressant för er att köpa tjänsten att bevara och tillgängliggöra bilder digitalt?
9. Vid en eventuell formell förfrågan från oss om att deponera fotografiskt material i ett klimatarbiv, vilket också skulle innebära ekonomiska åtaganden från er sida – till vem i ert företag/er organisation vänder vi oss då?

Denna undersökning beräknas vara klar i november 2008 och presenteras då för Näringslivsarkiv i Norrlands styrelse.

Tack för visat intresse!

Identifierad målgrupp (medlemmar och deponenter hos NIN) samt strategiskt utvalda organisationer, steg 1 förstudie fotoklimatarkiv

Almi Företagspartner Västernorrland	nej	deponent 13 hm
Casco Adhesives AB	ja	nej
Fortum Generation AB	nej	deponent 100 hm
Fr Ramström	ja	deponent 12 hm
Handelskammaren Mittsverige	ja	deponent 3 hm
Holmen AB	ja	nej
Kramfors Industri AB	nej	deponent 10 hm
Kubikenborg Aluminium AB	ja	deponent 8 hm
Logosol AB	nej	deponent 11 hm
Securitas Värde, Umeå (Loomis Sverige AB)	nej	deponent 188 hm
Länsförsäkringar Västernorrland	ja	deponent 39 hm
Metso Paper Sundsvall AB	nej	deponent 117 hm
Molin Bil AB	nej	deponent 37 hm
Nordea	ja	deponent 100 hm
Norrlandskranar AB	ja	nej
SCA Merlo	ja	nej
Skogsägarna Norrskog	nej	deponenter 49 hm
Statkraft Sverige AB (Graningeverkens AB:s arkiv)	ja	deponenter 300 hm
Sundsvalls Tidning	nej	deponenter 40 hm
Allehanda Media (arkiv från Västernorrlands Allehanda och Nya Norrland)	nej	deponenter 100 hm
Västernorrlands Åkeriservice AB	ja	deponenter 52 hm

Summa **21 medlemmar och/eller deponenter**. Privatpersoner som är medlemmar och inte deponenter är inte medtagna. Därutöver har 8 medlemmar som bedömts som vilande, inaktuella eller av ringa betydelse tagits bort i urvalet, i samråd med Näringslivsarkiv i Norrlands arkivchef⁵. Slutligen har landstinget Västernorrland och kommunerna Timrå och Härnösand inte medtagits i urvalet, vilket beror på att målgruppen i detta skede koncentreras till näringslivets aktörer. Detta utesluter självfallet inte samarbete med offentliga aktörer framöver, utan ska ses i ljuset av att det är just näringslivets arkivhållning som förstudien fokuserar på.

Som strategiskt komplement tillfrågas:

Landsarkivet i Härnösand i egenskap av statlig myndighet i länet när det gäller arkivfrågor
Mittuniversitet, Institutionen för humaniora, som bland annat erbjuder utbildning inom historia upp till forskarnivå

Mittuniversitetet, institutionen för informationsteknologi och medier, avd för arkiv- och informationsvetenskap

Föreningen Företagarna (på riksnivå)

Detta innebär att 25 intervjuer ska genomföras i studien. Med tanke på förstudiens begränsade ekonomi, bör arbetsgruppen notera att antalet intervjuer, och därmed tidsåtgång för genomförandet, ligger något över det antal som jag rekommenderade efter mötet 12 juni.

(Definition av målgrupp diskuterades vid möte med projektgruppen 1 april -08, 12 juni -08 och det slutliga fastställandet har skett efter samråd med Näringslivsarkiv i Norrlands arkivchef Daniel Nordin och Håkan Wirström, Bildhotellet AB.)

⁵ de som valts bort är: Conecti AB, Härnösands Handelsförening, Härnösands Hantverks och Småföretagare, Företagarna Västernorrland, Härnösands Näringslivs AB, Härnösands studentkår, Härnö vind, Västernorrlands Brandförsvarsförbund.

Mål 3a: Ekonomi - preliminär offert

Rent generellt kan nämnas att klimatarkiv är tekniskt avancerade och dyra i inköp. Driftkostnader beror bland annat på vilket system för energiförsörjning man valt. I den tidigare nämnda rapporten från Sveriges Lantbruksuniversitet påpekas behovet av kompetent personal och bra organisation för att uppnå ekonomisk effektivisering utan att göra avkall på prestanda och tillgänglighet. I rapporten betonas också vikten av att använda energibesparande teknik.

Under mål 5 nedan diskuteras ett antal frågeställningar som ligger till grund för ekonomiska beräkningar. Dessa diskuteras i arbetsgruppen och behandlas på telefonmöte 5 sept 2008.

Därefter tillfrågas Labrum Klimat och andra tänkbara leverantörer att inkomma med kostnadsförslag, som sedan biläggs rapporten för steg 1 i november 2008.

Mål 4: Centrala eller lokala klimatarkiv

Det finns i princip två vägar att gå. Man kan dels bygga upp en central anläggning med utrymmen tillgängliga för forskning eller man kan ha klimatarkiv utlokaliserade till olika enheter, så att "var och en" har sitt utrymme. Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) som använder klimatutrymmen i sin forskning, menar i rapporten "Forskning och klimatiserade utrymmen" (2001) att det ska finnas mycket goda skäl om man ska välja alternativet enskilt lokaliserade klimatutrymmen. SLU:s verksamhet kan visserligen inte direkt översättas till arkivsammanhang, men en preliminär bedömning utifrån SLU:s erfarenheter och hur organisationer generellt resonerar vid större tekniska investeringar, är att ett centralt placerat klimatarkiv bör kunna ge större möjlighet till professionell och kostnadseffektiv hantering av fotografiskt material. De mycket speciella tekniska förutsättningar som krävs blir för avancerat och kostnadsdrivande på en decentraliserad nivå. Det fordras också speciell kompetens för att handha detta arkivmaterial och det är rimligt att anta att varje organisation/företag inte kan tillhandahålla sådan kompetens. Arbetsgruppen beslutade 12 juni att utredningen har som huvudinriktning att arbeta för ett centralt klimatarkiv.

Mål 5: Byggnadstekniska krav och konstruktioner

Sju punkter – typer av utrymmen - identifierades ovan utifrån den tekniska avgränsningen av fotografiskt material:

1. Nitrat-filmer i eget rum med god ventilation, 2-5 plusgrader 30-40% rel fuktighet.
2. Acetat-filmer i eget rum med god ventilation, 2-5 plusgrader, 30-40% rel fuktighet
3. Nyare sorters acetat-film i eget rum, 2-5 plusgrader, 30-40% rel fuktighet
4. Färgfilmer bör förvaras i eget utrymme med mycket låg temperatur 20 minusgrader, här bör olika alternativ utredas eftersom det finns forskning på området.
5. Fotokopior på papper i svartvitt förvaras i rum med cirka 15 plusgrader och 30-40% rel fuktighet.
6. Fotokopior på papper i färg förvaras i rum med liknande klimat som för 4. Färgfilmer.
7. Övriga utrymmen i klimatarkivet är Aklimatiseringsrum, när man tar ut foton ur ett annat rum samt utrymme för förberedelser innan bilderna läggs i arkivet.

Dessa punkter utgår från en "ideal" situation där man, utan hänsyn till kostnaderna, skaffar alla klimatrums som kan tänkas behövas. Ett av de vanligare klimatrums i arkivsammanhang är klimatrums för mikrofilm, vilket motsvaras av punkt 5 ovan. Det krävs en kraftig kylmaskin för att sänka temperaturen ytterligare, vilket i sin tur ökar energiförbrukningen för anläggningen. En annan svårighet är kraven på god ventilation. I vissa fall kan man köra runt samma luft via ett kemfilter, medan man i en del fall måste ta in

friskluft, köra den genom ett kemfilter och sedan via klimatrummet ut i friska luften. Det senare exemplet medför större energiförbrukning. Det gäller att hitta en modell där man har precis så mycket ventilation som krävs för att ta hand om de gaser som avges av materialet i rummet. Sammanställningen ovan medför att 3 rum med låg temperatur behövs samt ett rum med 15 grader. Eventuellt kan då begagnad kyla från de tre första rummen användas till det varmare rummet. Därutöver nämns ett alternativ med extrem kyla (20 minusgrader), vilket ställer ytterligare krav jämfört med 15-gradersalternativet.

Efter kontakt med Riksarkivet, normeringsenheten, framkom att Riksarkivet för närvarande reviderar sina bestämmelser om arkivlokaler. Ett utkast på text, som jag fått ta del av, är under arbete. Riksarkivets rekommendationer bör beaktas även i Näringslivsarkiv i Norrlands utredning.

För djupare utredning av tekniska förutsättningar bör leverantör/teknisk konsult anlitas för att utföra beräkningar och kostnadsförslag (underlag för mål 3b ekonomisk kalkyl). Man kan därutöver också be en ventilationskonsult utreda möjligheterna att försörja med klimatrummet med rätt ventilation. Bedömningen är att en sådan detaljerad teknisk och ekonomisk utredning inte ligger inom Birgitta Losman Konsults kompetensområde.

Utifrån specifikation som behandlas vid telefonmöte 5 september ställs förfrågan om beräkning av kostnader till LabRum Klimat och andra tänkbara leverantörer av helhetslösningar.

En informell förfrågan till LabRum Klimat (ref. PA Nordwaeger) inför delrapporten 12 juni gav följande svar:

"Det är inte så lätt att ge några priser på de olika rummen eftersom det finns en hel del frågor att besvara först t ex:

- Skall det byggas ett nytt hus eller skall ett befintligt konverteras?
- Hur stora skall rummen vara?
- Skall vägg/golv/tak-isoleringen ingå i byggfirmans entreprenad eller i vår? Vilka krav ställs på isoleringen när det gäller material och färg?
- Vilken noggrannhet på temperaturen resp fukten krävs?
- Finns det köldbärare för att kyla vissa rum eller för att kyla kompressorernas kondensorer?
- Finns det ett maskinrum och var är det i så fall placerat i förhållande till arkivrummen?
- Till- och frånluftsventilation?
- Kan frånluften från alla rum blandas i en gemensam kanal eller måste vissa rum ha separata kanaler till husets utsida?
- När det gäller acklimatiseringskammare har vi vid ett par tillfällen fått en liten sluss mellan arkivrummet och en utanförliggande korridor. Genom denna sluss har överskottsluften från arkivrummet passerat på sin väg ut, vilket gör att slussen intar ett mellanting mellan omgivningen och arkivrummet. Denna konstruktion kräver dock större ytor totalt.

Om jag skulle våga mig på en gissning vad dessa rum skulle kunna kosta skulle jag vilja räkna med mellan 350.000,- och 450.000,- per styck. Ganska grovt, eller hur?"

Ovan nämnda och liknande frågeställningar diskuteras i arbetsgruppen under ledning av Håkan Wirström.

Fortsatt utredningsprocess

Delrapportering och fortsatt diskussion 12 juni

Denna delrapport är den första i undersökningen och presenterades muntligen och skriftligen för projektgruppen 12 juni 2008. Det som gjorts under våren är en tolkning av uppdraget samt förberedelser inför höstens intervjuer. Därefter har delrapporten kompletterats med utgångspunkt i diskussionerna 12 juni.

12 juni diskuterade arbetsgruppen:

- Tolkning av uppdraget och de mål arbetsgruppen satt upp. Detta fann arbetsgruppen var tillfredsställande.
- När det gäller rubrikerna vision och mål ansåg arbetsgruppen med mindre korrigerings (som nu införts i texten) att den föreslagna texten har fångat Näringslivsarkiv i Norrlands ambitioner på ett korrekt sätt.
- Den tekniska beskrivningen av fotografiskt material och preliminära svar på de frågor som Labrum Klimat begärt för att kunna ge kostnadsförslag diskuteras inom arbetsgruppen under ledning av Håkan Wirström fram till september. Den 5 september kl 10.00 kallar Håkan Wirström till telefonmöte och då beslutas om vilka krav och önskemål som ska ingå i den specifikation som utgör grunden för att leverantörer ska inkomma med kostnadsförslag.
- Arbetsgruppen bedömde att digitalt bildmaterial ska ingå i projektet. Region- och stadsarkivet kommer att vara referens i arbetet med digital bildhantering.
- Ekonomin för förstudien. Steg 1 har i offert beräknats till 70 374 kr + moms. Ekonomisk status: Näringslivsarkiv i Norrland faktureras 39 874 + moms juni 2008, enligt överenskommelse i gällande offert. De konsulttimmar som avsatts t o m juni har förbrukats den 12 juni. Arbetsgruppen informerades om att prioriteringar krävs för att givet de omfattande målformuleringarna hålla förstudien inom angiven ekonomisk ram⁶.
- Urvalet när det gäller intervjuer diskuterades. Arbetsgruppen beslöt att minska antalet intervjuer utifrån kriteriet "liten aktör med litet arkiv som bedöms vara av ringa ekonomisk betydelse för investering i klimatarxiv". Urval av strategiska aktörer att intervjua kompletterades, se ovan under rubriken målgrupp (sidan 15).
- Delrapporten juni 2008 är att betrakta som ett första arbetsunderlag, och är skriven enbart för att läsas av projektgruppen och Näringslivsarkiv i Norrlands styrelse. Arbetsgruppen beslöt att även sända den till Regionarkivet Västra Götaland, Mittuniversitet (Anneli Sundqvist och Göran Samuelsson), Landsarkivet Härnösand (Carina Strömberg) samt till finansierarna av förstudien.
- Daniel Nordin informerar om förstudien i Näringslivsarkiv i Norrlands nyhetsblad.

Under hösten 2008 genomförs resterade del av steg 1, som avslutas i november 2008.

Utifrån resultat i steg 1 kan därefter Näringslivsarkiv i Norrland välja att gå vidare med steg 2. De kan också välja att avbryta utredningen.

---

⁶ Observera att antalet intervjuer som beslutats av arbetsgruppen samt det relativt omfattande arbetet kring tekniska specifikationer medför något ökad tidsåtgång för förstudiens första del (t o m nov –08) jämfört med ursprunglig offert.

Överväganden inför steg 2

Mål 1 a och b Föreslå huvudman för Fotoklimatarkiv

1a) Ägare

Arbetsgruppen betonade 12 juni att huvudman/huvudmän måste ha ekonomiska muskler med tanke på de omfattande ekonomiska åtaganden som investering i fotoklimatarkiv innebär. Långsiktigheten måste kunna garanteras, vilket gör att investeringen inte enbart kan vila på målgruppens intresse och betalningsvilja. Arbetsgruppen prioriterar därför att i steg 2 finna potentiella huvudmän. Arbetsgruppen definierade följande möjliga huvudmän:

- Näringslivsarkiv i Norrland
- Svenskt Näringsliv
- Riksarkivet
- Riksantikvarieämbetet
- Mittuniversitetet

Resultaten av kontakter med möjliga huvudmän redovisas i steg 2. Rekommendationen är att potentiella huvudmän (om sådana identifierats) bildar en arbetsgrupp för fortsatt utredning inklusive mer omfattande ekonomiska kalkyler, ägarform (stiftelse, bolag, etc...).

Inför intervjuerna undersöks hur Stockholms Företagsminnen löst organisation och huvudmannaskap. Eventuellt sker ett studiebesök där.

1b) Drift

I förstudiens del 2 bör alternativen *drift i egen regi* (huvudman/huvudmän) eller *drift på entreprenad* diskuteras.

Mål 2b marknadsmässiga aspekter

Inledningsvis utgick jag från att fördjupa steg 1 med intervjuer för att undersöka potentiella kunders betalningsvilja. Detta arbete är svårt rent metodologiskt eftersom det är först i en konkret valsituation vi säkert vet om en kund är beredd att betala, oavsett vad han/hon sagt sig vara beredd att betala för. Daniel Nordin, arkivchef för Näringslivsarkiv i Norrland, har påpekat att det i deponerat material finns en hel del bilder idag. Han ställer sig dock frågande till om deponenterna är intresserade av höjda avgifter om investeringar i säkrare och mer tillgänglig bildhantering görs i form av ett klimatarkiv. Vi känner inte till om det finns andra som tillhandahåller tjänsten bevara och tillhandahålla fotografiskt material ("konkurrenter"). Dock är arbetsgruppens uppdrag till mig sprunget just ur det upplevda behovet av ett klimatarkiv för fotografiskt bildmaterial – med motiveringen att något sådant inte finns på marknaden. *Det är dock en stark rekommendation att Näringslivsarkiv i Norrland innan slutligt ställningstagande sker om klimatarkiv, tar reda på vilka andra aktörer på marknaden som erbjuder hantering av fotografiskt material.*

Vid mötet 12 juni framkom önskemål att med tanke på investeringens stora omfattning och de omfattande kraven på långsiktighet i hantering av bildmaterial, så är en förutsättning för investering i fotoklimatarkiv att det finns huvudman/huvudmän som är beredda att stå som ekonomiska garant. Att endast grunda investeringen på betalningsviljan hos målgruppen bedöms som alltför osäkert. Det finns även en uppfattning hos många av de som arbetar med arkiv från företag och föreningar att staten bör ta ett stort ansvar för dessa arkiv. Oavsett målgruppens betalningsvilja krävs huvudmän med ekonomiska muskler att klara investering och stå som garant för långsiktig drift. Under förutsättning att intresse för klimatarkiv finns i målgruppen koncentreras därför undersökningens andra steg kring att försöka identifiera möjliga huvudmän. Eventuellt sker som komplement djupintervjuer med ca 3 större aktörer inom målgruppen. *Dessa väljs ut av arbetsgruppen med utgångspunkt i resultaten av intervjuerna i steg 1.*

Mål 6 Hitta samverkansformer med universitet och högskolor, arkiv och museer

Bedömningen är att givet de begränsade tidsmässiga och ekonomiska resurserna för förstudien, tolkas mål 6 som att process för att hitta samverkansformer ska inledas. Detta sker genom att inbjuda till ett öppet möte under våren 2009 där projektets vision och mål presenteras. Efter genomgång av fotoklimatarkivets förutsättningar vidtar diskussion om möjliga samverkansformer. Resultat av diskussionen redovisas i förstudiens slutrapport.

Var beräknas vi stå när förstudien är avslutad?

Mål 0: vision, mål och målgrupp formulerat

Mål 1: möjliga huvudmän tillfrågade, men färdigt förslag på huvudman ej klart, vissa överväganden gjorda om drift i egen regi eller på entreprenad

Mål 2: svar på huruvida *intresse* finns, betalningsvilja hos ca 3 större aktörer undersökt

Mål 3: preliminär offert från leverantörer finns, ekonomisk kalkyl för investering, drift, personal återstår att göra

Mål 4: centralt placerat fotoklimatarkiv är att föredra

Mål 5: byggnadstekniska krav och konstruktioner preciserade så långt som möjligt, fördjupade tekniska utredningar ligger utanför förstudien

Mål 6: diskussion om samverkansformer påbörjad

Rekommendation för det fortsatta arbetet (efter juni 2009): att de möjliga huvudmän som identifierats bildar en arbetsgrupp samt referensgrupp med representanter från universitet, högskolor, arkiv och museer och fortsätter arbetet med ägarform, drift, ekonomisk kalkyl och samverkansformer.

Källor

Muntliga/e-postkontakter/studiebesök

Regionarkivet Göteborg, ref. regionarkivarie Bo Thalén
Håkan Wirström, Bildhotellet AB
Daniel Nordin, arkivchef Näringslivsarkiv i Norrland
Britt-Marie Östholm, Riksarkivet, normeringsenheten
Labrum Klimat AB, ref. PA Nordwaeger
Studiebesök vid Regionarkivet Västra Götaland maj 2008, Vänersborg, ref. Robert Flood.
Klimatarkiv nyligen installerat av Labrum Klimat AB.

Skriftliga

Arbetsgrupp för fotoklimatarkiv, protokoll vid konstituerande möte 13 mars 2008
Bodin Sven, Sahlén Tom, Sjögren Carina, *Dokumenthantering i företag och organisationer – en kvalitetsfråga*, 2000.
Lena Bohlander, *Fristående näringslivsarkiv*, i Arkivverksamhetens institutionalisering, Arkiv- och informationsvetenskap vid Mitthögskolan, rapport nr 5, 2000.
Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), "Forskning och klimatiserade utrymmen", 2001
Riksarkivet, utdrag ur allmänna råd om klimat i arkivlokaler (utkast)
Lekvall, Wahlbin, *Information för marknadsföringsbeslut*
Seymor, *Marknadsundersökningar med kvalitativa metoder*
LabRum Klimats hemsida: www.labrum.se/index.php?dm=lrK
Företaget CTS Climate Test Systems hemsida: www.cts.se
Region- och stadsarkivet Göteborg, *Digital Långtidslagring av ADB-upptagningar*, 2005, kan laddas ner från www.arkivnamnden.org/ovr/publ/publ.htm